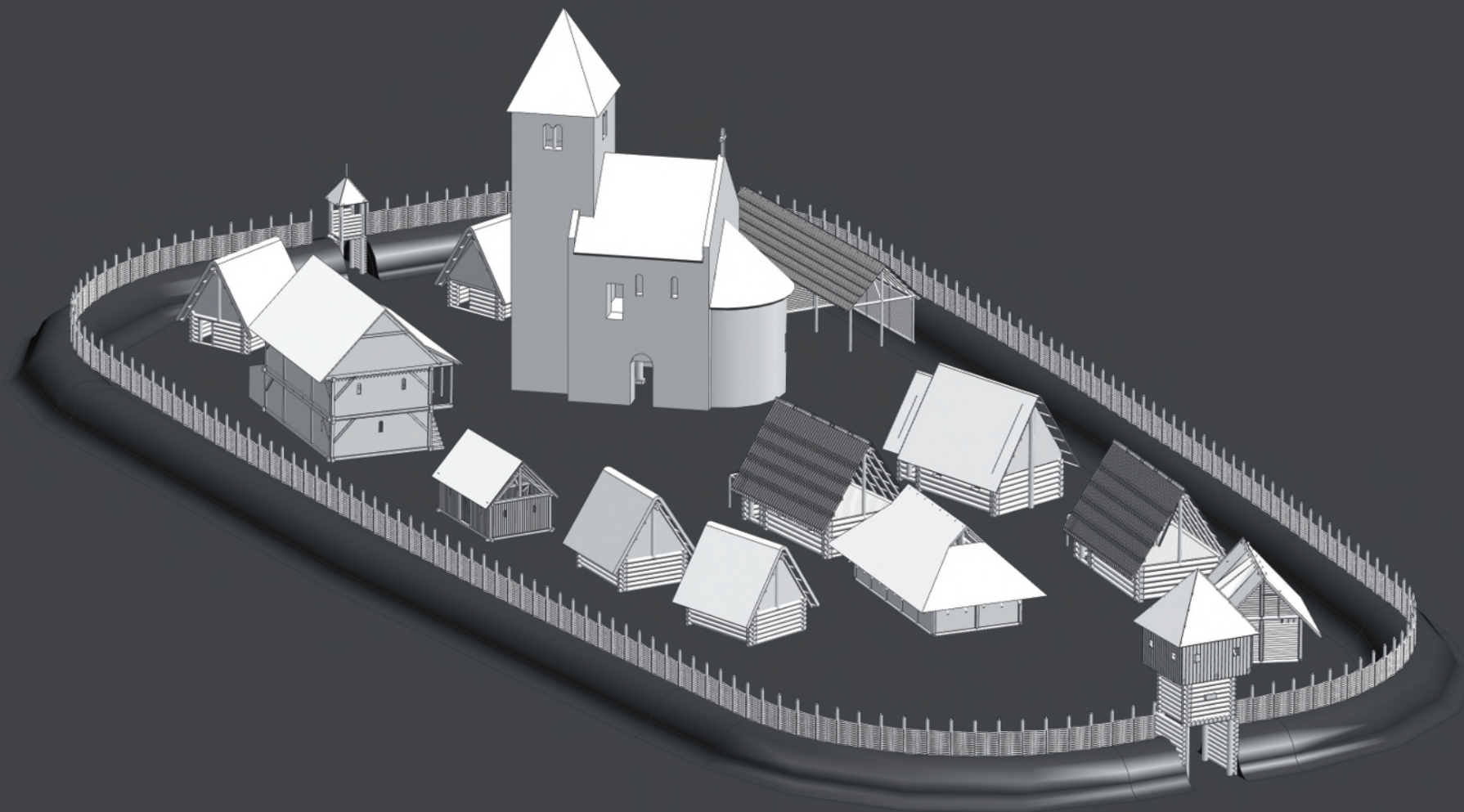
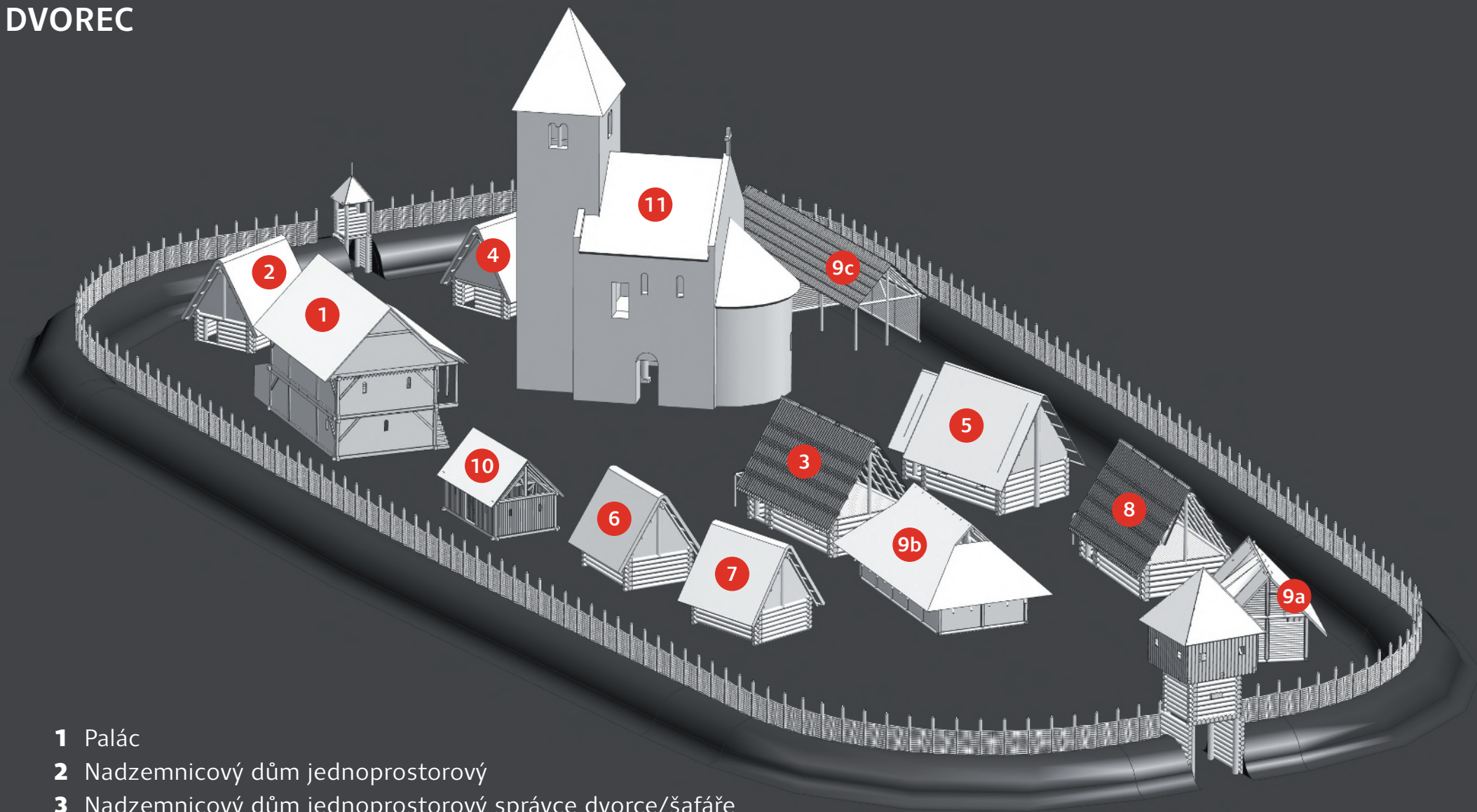

3D MODELOVÁ REKONSTRUKCE

DVOREC

- 1 Palác
- 2 Nadzemnicový dům jednoprostorový
- 3 Nadzemnicový dům jednoprostorový správce dvorce/šafáře
- 4–8 Nadzemnicové domky
- 9–10 Užitkové stavby: 9a seník, 9b stáje, 9c výrobní dílna, 10 textilní dílna
- 11 Kostel (plánovaný objekt)

DVOREC

Areál archeoskanzenu Curia Vitkov představuje obydlí tzv. raně středověké šlechty v časovém rozmezí, které odpovídá 12. až počátku 13. století. Jedná se o dvorec s centrální stavbou paláce, jenž zahrnuje několik nadzemnicových domků a užitkových/hospodářských staveb pro každodenní provoz dvorce. Na nezastavěné centrální ploše areálu je plánována stavba románského vlastnického kostela. Výstavba skanzenu vychází z archeologických nálezů a historických dokladů z této doby. Od 11. a zejména ve 12. století se setkáváme s prvními doklady pozemkové držby rodící se šlechty. Jednalo se o lehce opevněné areály; opevnění sestávala z palisády či plotu. Obvod mohl být chráněn příkopem. Uvnitř takto opevněné plochy se nacházela budova vlastníka – palác, velmi častý byl i kostel, který sloužil současně jako *refugium* (útočiště/úkryt). Z dalších staveb se zde nacházely obytné, hospodářské a skladovací objekty různých konstrukcí.

3D - CELÝ DVOREC → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

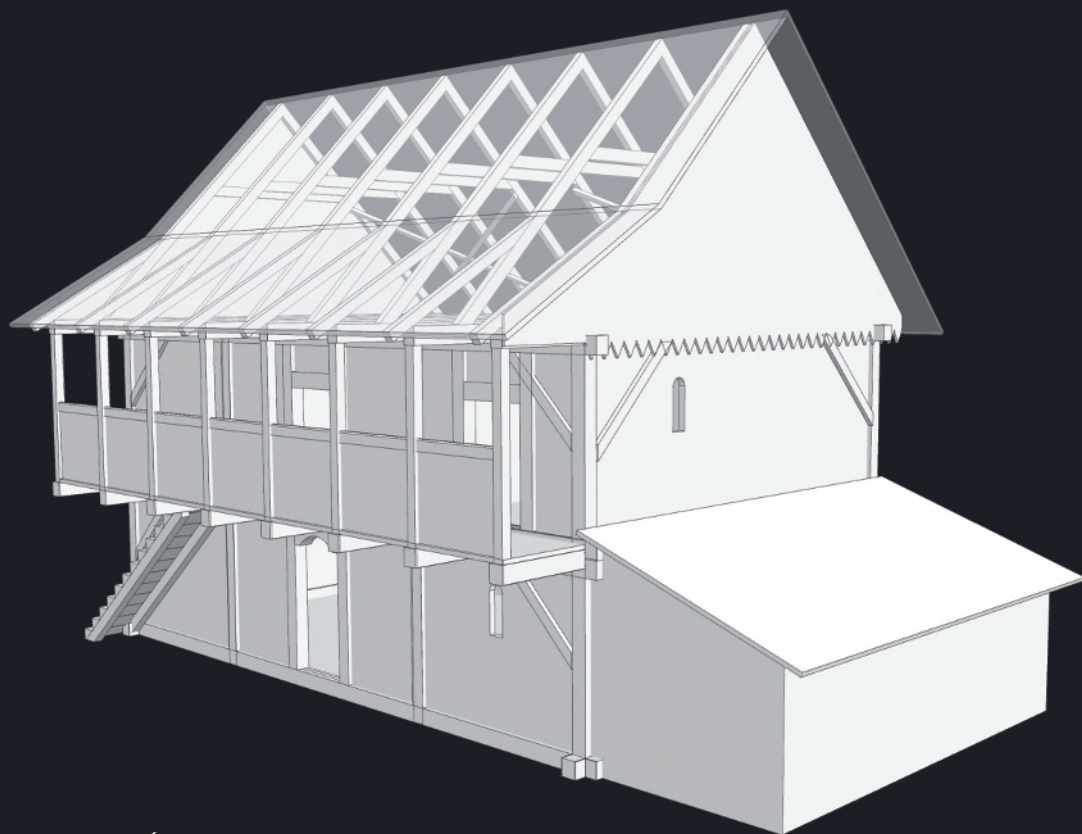
3D - PALÁC → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

3D - ROMÁNSKÝ A DŘEVĚNÝ KOSTEL → FOTOGRAFIE SOUČASNÉ PŘEDLOHY

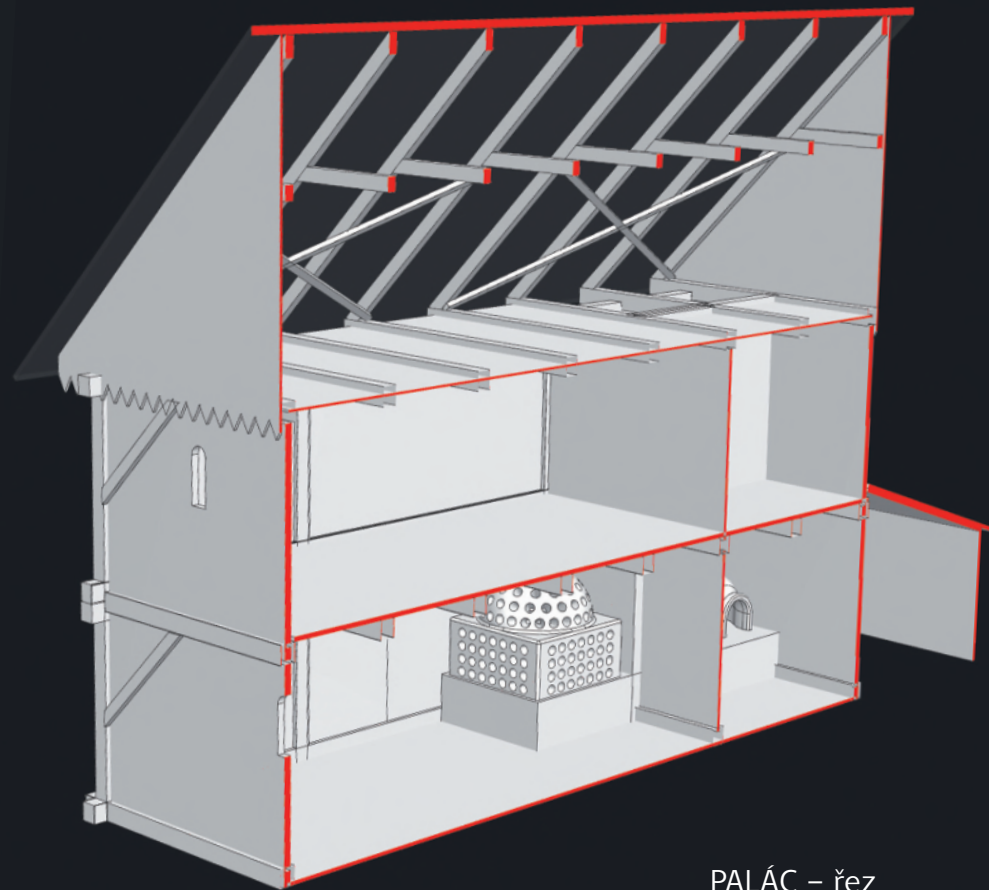
3D - NADZEMNICOVÝ DŮM → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

3D - UŽITKOVÉ STAVBY → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

PALÁC

PALÁC

PALÁC – řez

PALÁC

Hlavní obytnou stavbu šlechtických dvorců 12. až 13. století představovaly zpravidla palácové/víceprostorové či vícepodlažní objekty. Stavební konstrukce a celková podoba paláce v archeoskanzenu Curia Vitkov vychází z archeologických nálezů a stavu znalostí písemných pramenů. Základy podobných typů staveb se podařily odkrýt např. ve Vrutku, Chvojně, Bedřichově světci či Dolních Kounicích. Z hlediska stavebního materiálu převládaly dřevěné konstrukce, kamenný palác byl nalezen pouze v Dolních Kounicích.

3D - CELÝ DVOREC → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

3D - PALÁC → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

3D - ROMÁNSKÝ A DŘEVĚNÝ KOSTEL → FOTOGRAFIE SOUČASNÉ PŘEDLOHY

3D - NADZEMNICOVÝ DŮM → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

3D - UŽITKOVÉ STAVBY → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

KOSTEL

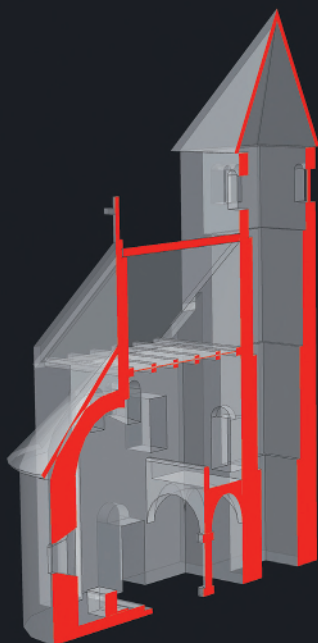
MALÝ KOSTEL
A VELKÝ KOSTEL
– MODELOVÁ REALIZACE

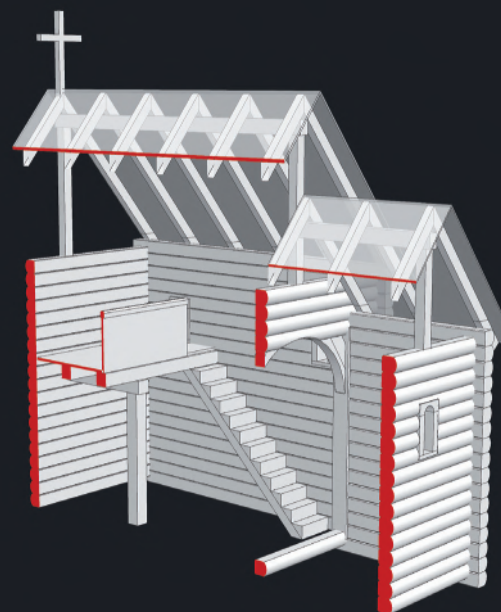
KOSTEL VELKÝ A MALÝ V SOBĚ
– STAVEBNÍ REALIZACE

VELKÝ KOSTEL – řez

MALÝ KOSTEL – řez

KOSTEL

Z řady šlechtických dvorců 12. a 13. století se dodnes dochoval pouze kamenný kostel. Většinou se jednalo o jednolodní románské stavby. V západní části lodi kostela se obvykle nacházela empora vyhrazená vlastníkově, která často měla samostatný vstup, někdy bývala spojena přímo s palácem. V západní části kostela se obvykle situovala věž, která mohla být využita při obraně (tzn., že věže mívaly refugiální/obraný význam). Méně často nacházíme rotundy, stejně jako ostatní stavební typy kostelů jsou doloženy okrajově. Před výstavbou kamenného kostela v archeoskanzenu Curia Vitkov bude vybudován nejprve dřevěný kostel. Předloha kamenného kostela vychází ze stavu dochování kostela sv. Jakuba Většího ve Stříbrné Skalici (fotografie). Dřevěný objekt (ve 3D) je inspirován nálezem staršího sakrálního objektu při sv. Vítu v Záhradce.

3D - CELÝ DVOREC → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

3D - PALÁC → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

3D - ROMÁNSKÝ A DŘEVĚNÝ KOSTEL → FOTOGRAFIE SOUČASNÉ PŘEDLOHY

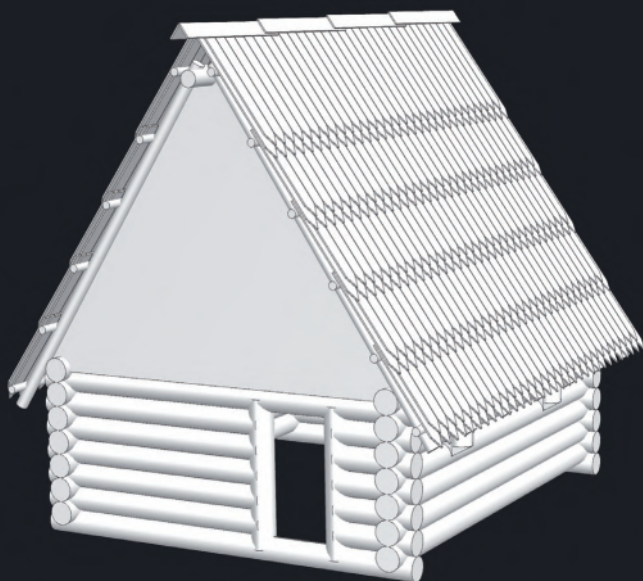
3D - NADZEMNICOVÝ DŮM → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

3D - UŽITKOVÉ STAVBY → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

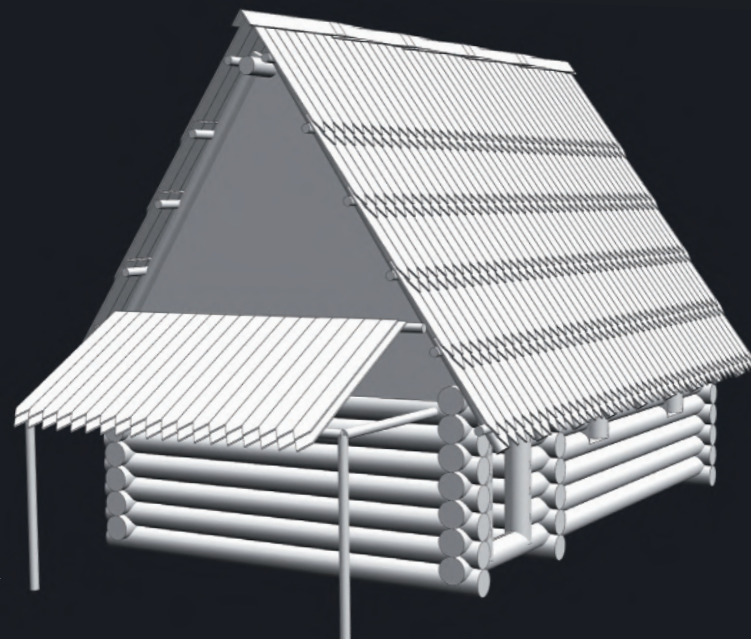

NADZEMNICOVÉ DOMY

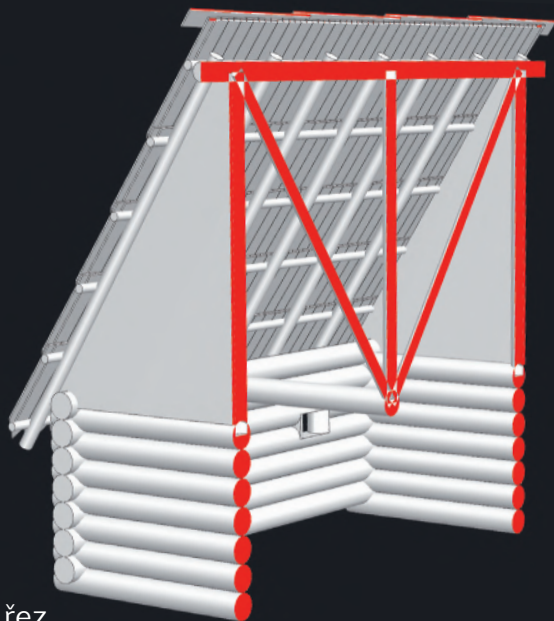
JEDNOPROSTOROVÝ

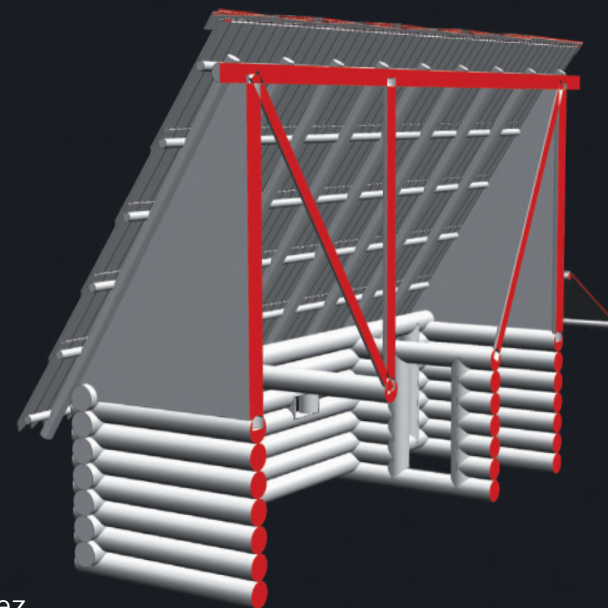
DVOUPROSTOROVÝ

JEDNOPROSTOROVÝ – řez

DVOUPROSTOROVÝ – řez

NADZEMNICOVÉ DOMY

Šlechtický dvorec 12. a 13. století zahrnoval zpravidla další obytné stavby. Obývali je lidé, které pán dvorce vlastnil a kteří mu sloužili, nebo pro něj pracovali. Za správu dvorce býval podle mladších pramenů zpravidla odpovědný šafář. Další lidé, jež podléhali pánu dvorce, obývali jeho vesnice. Z archeologických nálezů staršího středověku známe několik typů obytných staveb: zemnice, polozemnice, nadzemnicové domy. Půdorys těchto domů byl většinou jednoprostorový, výjimečně se vyskytují také dvou až tří prostorové objekty. Otopné zařízení v jednoprostorových domech představovalo otevřené ohniště nebo pec. Kouř byl odváděn otvorem ve štítu. U dvou a více prostorových domů se otopné zařízení s dýmným odvodem nacházelo v tzv. jizbě.

3D - CELÝ DVOREC → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

3D - PALÁC → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

3D - ROMÁNSKÝ A DŘEVĚNÝ KOSTEL → FOTOGRAFIE SOUČASNÉ PŘEDLOHY

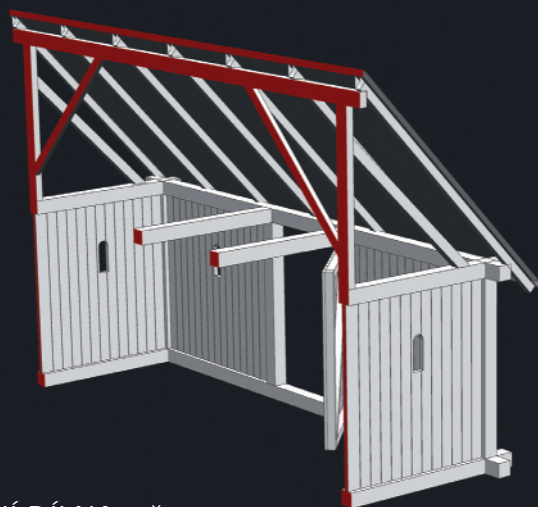
3D - NADZEMNICOVÝ DŮM → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

3D - UŽITKOVÉ STAVBY → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

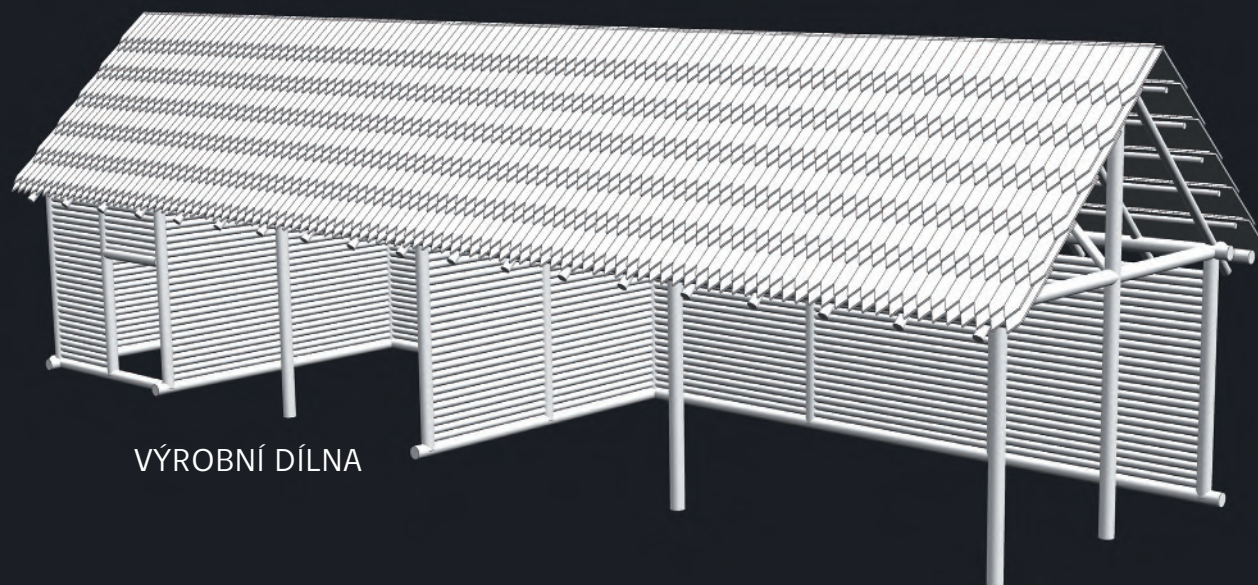
UŽITKOVÉ STAVBY

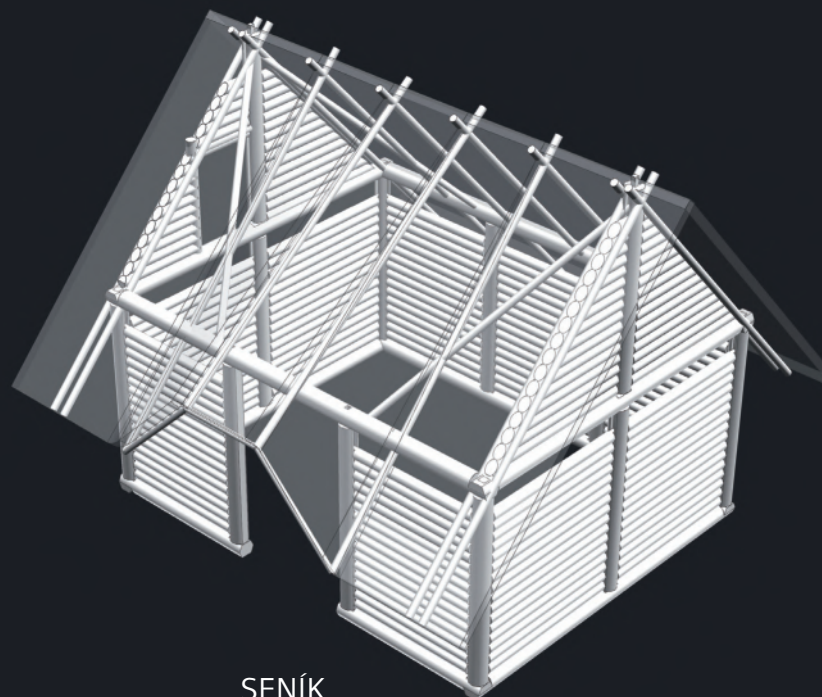
TEXTILNÍ DÍLNA

TEXTILNÍ DÍLNA – řez

VÝROBNÍ DÍLNA

SENÍK

UŽITKOVÉ STAVBY

Součástí šlechtických dvorců bývaly nutně hospodářské a užitkové stavby, jako např. stáje, chlívky, stavby určené ke skladování potravin či seníky. Předpokládat musíme i prostory pro výrobu textilu, tesařské práce a každodenních předmětů. Vzhledem ke stavu archeologických výzkumů dvorců, které se v minulosti zaměřovaly spíše na hledání paláce, tyto nezbytné stavby vlastně neznáme. Jedinou výjimku představuje patrně Bedřichův Světec, kde byly (v sousedství hlavní obytné stavby) nalezeny dvě menší budovy, sloužící pravděpodobně jako sklady.

3D - CELÝ DVOREC → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

3D - PALÁC → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

3D - ROMÁNSKÝ A DŘEVĚNÝ KOSTEL → FOTOGRAFIE SOUČASNÉ PŘEDLOHY

3D - NADZEMNICOVÝ DŮM → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

3D - UŽITKOVÉ STAVBY → FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU

Autoři: Dana Dvořáčková-Malá – Jaromír Kučera – František Záruba – Petr Čížek

3D modely a vyobrazení: Jaromír Kučera

Texty: Dana Dvořáčková-Malá – František Záruba / Fotografie: František Záruba – Dana Dvořáčková-Malá / Grafika: Petr Čížek

Strategie AV21, Výzkumný program *Anatomie evropské společnosti; historie – tradice – kultura – identita*.

Výzkumné téma: Historická paměť. Název projektu pro rok 2024:

Land use – udržitelná domácnost v době předmoderní; řešitel Dana Dvořáčková (Malá).

Zvláštní poděkování za spolupráci patří Spolku Curia Vitkov za možnost využití prostor archeoskanzenu Curia Vitkov (www.curiavitkov.cz)